

BOSNA I HERCEGOVINA

PROJEKT HITNOG OPORAVKA OD POPLAVA

PITANJA I ODGOVORI

Šta je cilj Projekta hitnog oporavka od poplava?

Projekt hitnog oporavka od poplava je ključni element neposrednog odgovora Svjetske banke na razorne poplave koje su zadesile Bosnu i Hercegovinu u maju 2014. Cilj projekta je pokrivanje kritičnih potreba i obnavljanje funkcionalnosti infrastrukture bitne za javne usluge i ekonomski oporavak u pogođenim područjima u periodu nakon najtežih poplava koje su pogodile zemlju u njejoj istoriji.

Krajnji cilj projekta je da se Bosna i Hercegovina vrati na nivo rasta od prije poplava. Iako se ekonomske posljedice poplava tek trebaju u potpunosti procijeniti, očekuje se da će one ugroziti kratkoročne izgleda za rast. Ipak, međunarodno iskustvo ukazuje na moguću obnovu rasta, iako s niske osnove, kad rekonstrukcija bude u punom zamahu. Ovaj projekt će osigurati početak rekonstrukcije i postaviti osnove za obnovu ekonomskog rasta.

Šta će se finansirati ovim projektom?

Projekt će finansirati robe koje su neophodne za hitni oporavak od katastrofe i rehabilitaciju ključne infrastrukture za pružanje javnih usluga, kao što su transport, energetika i ruralni razvoj.

Projekt se sastoji od tri komponente:

Prva komponenta, (40 miliona USD za robe za hitni oporavak od katastrofe) će finansirati nabavku roba hitno potrebnih tokom faze oporavka, uključujući:

- Roba za logistiku, poput opreme za vodeni, kopneni i zračni transport; rezervnih dijelova; i opreme za komunikaciju.
- Robe za rekonstrukciju, kao što su građevinski materijal; građevinska oprema i industrijska mehanizacija (uključujući kamione, buldožere, rovokopače); i montažne kuće.
- Hitne i medicinske potrepštine i opremu - spremnike za hranu i vodu; hemikalije i opremu za prečišćavanje vode i dezinfekciju zemljišta, objekata i drugih struktura; osnovne prehrambene namirnice; higijenske potrepštine i sredstva za održavanje čistoće; opremu za ispumpavanje mulja i vode; opremu i namještaj za skloništa i smještaj u vanrednim uslovima; opremu za uklanjanje vlage; hitna vozila i potrepštine; opremu za zbrinjavanje i uklanjanje otpada.
- Robe vezane za energetiku i električnu energiju, poput nafte i naftnih derivata; nabavke električne energije; elektro-prenosne i elektro-distributivne opreme; rudarske opreme i pumpi za uklanjanje vode iz rudnika, opreme za kontrolu, monitoring i mjerenje; agregata za proizvodnju struje; i druge električne opreme.
- Poljoprivredna oprema i nepokretni proizvodni sistemi, kao što su plastenici, oprema za mužu i pomoćne instalacije, oprema za sortiranje i pakiranje; repromaterijal, kao što su sadnice višegodišnjih nasada, voća i vinove loze, kao i sjemena i đubrivo za ponovnu sadnju

poljoprivrednih površina, ali ne i pesticide. Koncentrat i stočna hrana uništeni tokom poplave; i stočni fond.

- Sve druge robe ili proizvodi koji se smatraju bitnim za oporavak, kako bude unaprijed dogovoreno s Asocijacijom.

Druga komponenta, (57 miliona USD za rehabilitaciju ključne javne infrastrukture) će financirati rehabilitaciju ili rekonstrukciju najprioritetnije infrastrukture za pružanje javnih usluga u najteže pogođenim područjima. Dizajnirana je po okvirnom pristupu, po kojem će se aktivnosti identificirati na osnovu potražnje, a u skladu s tekućom Procjenom potreba za oporavkom. Projekt će staviti naglasak naročito na ruralni razvoj, energetiku, transport i vodovod i kanalizaciju, ali mogu se razmatrati i pojedinačni slučajevi iz drugih oblasti (obrazovanje, zdravstvo).

Treća komponenta, (3 miliona USD za podršku za implementaciju projekta i izgradnju kapaciteta) će financirati upravljanje projektom i svu podršku potrebnu za identificiranje i implementaciju pod-aktivnosti. Ona će takođe osigurati i tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta u cilju osiguranja veće otpornosti na katastrofe u budućnosti.

Ko će implementirati Projekt?

Obzirom na značaj brzog postizanja rezultata, implementacija će se oslanjati na postojeće strukture, mehanizme i kapacitete izgrađene putem tekućih projekta Svjetske banke (poljoprivreda/ruralni razvoj, razvoj navodnjavanja, zaštita od poplava i šumarstvo) unutar resornih ministarstava poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Projektne aktivnosti će, stoga, implementirati postojeće Jedinice za implementaciju Projekta (PIU-i) u svakom entitetu, a Jedinica iz RS će biti odgovorna i za dio projekta za Distrikt Brčko. PIU-i će raditi u bliskoj koordinaciji s drugim resornim ministarstvima pod sveukupnim usmjeravanjem od strane projektnog Nadzornog odbora. Projekt će se implementirati u periodu od četiri godine.

Kako će se utvrđivati prioriteti investicija?

U okviru projekta će se utvrditi kriteriji podobnosti za raspodjelu sredstava između najteže pogođenih područja. Projektni operativni priručnik će detaljno navesti kriterije podobnosti na osnovu nalaza Procjene potreba za oporavkom. Među-resorni Nadzorni odbor će vršiti pregled prijedloga koje dostave lokalne vlasti i osigurati da su predloženi pod-projekti u skladu s prioritetima navedenim u Procjeni potreba za oporavkom i sa raspoloživošću sredstava iz drugih izvora. Očekuje se da Ministarstva finansija imaju ključnu ulogu u usmjeravanju rada Nadzornog odbora i da imaju odlučujuću riječ pri raspodjeli sredstava između sektora.

Nadalje, većina lokalnih vlasti već ima razvijene mehanizme konsultacija za utvrđivanje prioriteta kapitalnih investicija. Očekuje se korištenje tih mehanizama za identifikaciju pod-projekata koji će se financirati u okviru ovog projekta.

Kako će se osigurati pravilno korištenje sredstava?

Svi projekti Svjetske banke se implementiraju uz primjenu strogih pravila i procedura Svjetske banke koje regulišu ne samo finansije nego i druge parametre kao što su zaštita okoliša i socijalni razvoj, osiguravajući da se sredstva koja obezbijedi Svjetska banka koriste isključivo u svrhe za koje su namijenjena.

Kakvi su finansijski uslovi i kako će sredstva biti raspodijeljena?

Ukupni iznos projekta je 100 miliona USD, što će se u potpunosti finansirati iz IDA kredita iz Programa za odgovor na krizu. Primjenjivaće se sljedeći uslovi: otplata 25 godina, grejs period 5 godina, kamata 1,25 procenata, uz otplatu 3,3 procenta glavnice godišnje od 6. do 15. godine otplate, i 6,7 procenata godišnje od 16. do 25. godine.

Sredstva će biti ravnomjerno raspoređena između dva entiteta po 47,5 procenata i 5 procenata za Distrikt Brčko.

Šta je Program za odgovor na krizu Međunarodne asocijacije za razvoj (IDA)?

Jedan od prioriteta navedenih kao posebna tema unutar [IDA16](#) je jačanje kapaciteta IDA zemalja da se nose s vanjskim prirodnim ili ekonomskim šokovima. Za pravovremeno, strukturirano i transparentno prevazilaženje posljedica takvih kriza, unutar IDA 16 je formiran odvojeni Program za odgovor na krizu (CRW). Primarni cilj CRW je osiguranje dodatnih sredstava IDA zemljama, koja će im pomoći u odgovoru na teške ekonomske krize i velike prirodne katastrofe i vratiti ih na njihov dugoročni put razvoja.

U slučaju prirodnih katastrofa, CRW se usmjerava na događaje koji su naročito teški. Finansiranje od CRW je dio usklađenog međunarodnog odgovora i može se dobiti samo kao posljednja opcija. Stoga, iako sve IDA zemlje potencijalno imaju pravo na CRW podršku, stvarni pristup CRW sredstvima je vezan za prilike specifične za zemlju (npr. težina uticaja krize, mogućnost dobivanja alternativnih izvora finansiranja, itd.). Konačnu odluku o CRW finansiranju donosi Odbor izvršnih direktora Svjetske banke na osnovu dokaza o težini krize i nepostojanju alternativnih mehanizama podrške.

*** Napomena:** Oba entiteta i Distrikt Brčko su u procesu uspostavljanja koordinacionog mehanizma za aktivnosti oporavka od poplave. Uz pretpostavku da se ti mehanizmi pravovremeno uspostave, oni bi mogli poslužiti i kao nadzorni odbor ovog projekta. U suprotnom, svako od njih će uspostaviti svoj ad-hoc nadzorni odbor za projekt.